

De **verlichting** (Duits *Aufklärung*, Engels *Enlightenment*) is een geestesstroming in de 17e en 18e eeuw waarin de menselijke rede een belangrijke plaats innam. De verlichting heeft geleid tot ontkerstening en werkt door tot in onze tijd.

De Verlichting was een tijd van maatschappijhervorming. Er was vertrouwen dat de menselijke rede sterker was dan dogmatisme, bijgeloof en tirannie. De Verlichting legt de nadruk op mensenrechten, vrijheid van meningsuiting, tolerantie, gelijkheid en individuele ontplooiing van de mens.

Een groot voorvechter van de Verlichting was de Fransman Voltaire (1694-1778).

Het verlichtingsdenken heeft in het Westen geleid tot andere opvattingen over de geschiedenis van het leven ([evolutietheorie](#)), discriminatie, (homo-)seksualiteit en man-vrouwverhoudingen.

De waarden van de Verlichting zijn in ons tijd zo hoog verheven, verabsoluteerd, die ze in hun tegendeel dreigen om te slaan. Men kan dan voor zichzelf **tolerantie** opeisen en tegelijk zijn zienswijze opleggen aan de samenleving en zo andersdenkenden in het nauw brengen. Vrijheid van meningsuiting geldt dan alleen voor 'verlichte' meningen. De tolerantie wordt intolerant.

Ook het **zelfbeschikkingsrecht** van het individu en de afkeer van bevoogdend slaan door, waardoor de samenhang in de samenleving onder druk komt te staan.

Meer informatie

H.A. Hofman, *Verlicht of verblind?*. Uitgeverij Aspekt B.V., 2008. Over het verschil tussen tussen het traditionele christendom en het verlichtingsdenken. De auteur is historicus.